

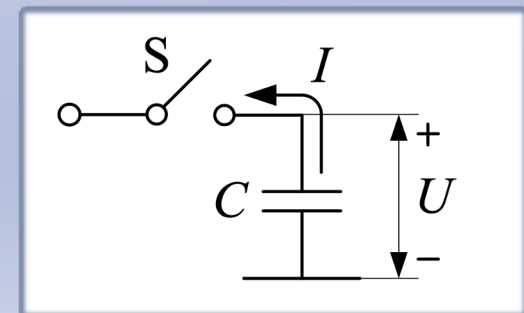
The background features a light blue gradient with a decorative circuit board pattern. The pattern consists of thin, dark blue lines representing traces and small circles representing components, arranged in a complex, branching structure that resembles a printed circuit board (PCB) layout. The pattern is most dense on the left side and fades towards the right.

RAČUNARSKI HARDVER

ELEKTRONSKE MEMORIJE. VJEŽBE

ZADATAK 1

Zbog nesavršenosti prekidača S , kod osnovne ćelije DRAM-a prisutna je struja curenja I . Ukoliko je u ćeliju DRAM-a upisana logička jedinica izražena naponom napajanja V_{DD} , izračunati minimalnu frekvenciju osvježavanja DRAM-a f_{min} . Ispravno očitavanje degradirane logičke jedinice podrazumijeva da napon na krajevima kondenzatora C ne smije biti manji od $\frac{2}{3}V_{DD}$. Poznato je: $V_{DD} = 2.4 \text{ V}$, $I = 10 \text{ nA}$, $C = 20 \text{ fF}$.

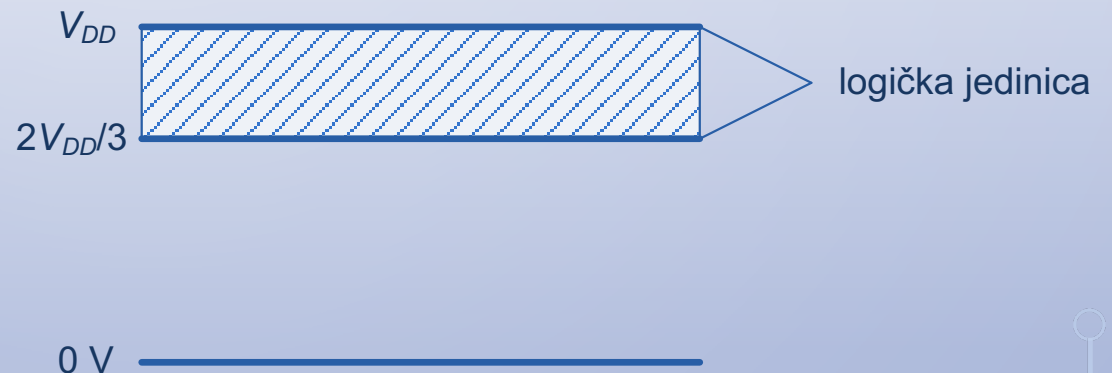
ZADATAK 1

$$f_{min} = \frac{1}{\Delta t}$$

$$I = \frac{\Delta Q}{\Delta t} \Rightarrow \Delta t = \frac{\Delta Q}{I}$$

$$\Delta Q = C \Delta U \Rightarrow \Delta t = C \frac{\Delta U}{I}$$

$$\Delta U = V_{DD} - \frac{2}{3} V_{DD} = \frac{V_{DD}}{3}$$

ZADATAK 1

$$f_{min} = \frac{1}{\Delta t}$$

$$I = \frac{\Delta Q}{\Delta t} \Rightarrow \Delta t = \frac{\Delta Q}{I}$$

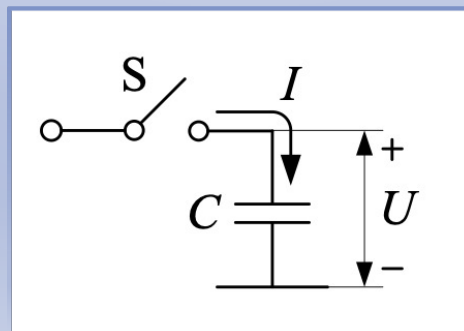
$$\Delta Q = C \Delta U \Rightarrow \Delta t = C \frac{\Delta U}{I}$$

$$\Delta U = V_{DD} - \frac{2}{3}V_{DD} = \frac{V_{DD}}{3} \Rightarrow \Delta t = C \frac{V_{DD}}{3I}$$

$$f_{min} = \frac{1}{\Delta t} = \frac{3I}{CV_{DD}} = \frac{3 \cdot 10 \text{ nA}}{20 \text{ fF} \cdot 2.4 \text{ V}} = 625 \text{ kHz}$$

ZADATAK 2

Zbog nesavršenosti prekidača S , kod osnovne ćelije DRAM-a prisutna je struja curenja I . Ukoliko je u ćeliju DRAM-a upisana logička nula izražena naponom od 0 V, izračunati maksimalnu dužinu a_{max} ploče kondenzatora C kvadratnog oblika ako je minimalnu frekvenciju osvježavanja DRAM-a $f_{min} = 1$ MHz. Ispravno očitavanje degradirane logičke nule podrazumijeva da napon na krajevima kondenzatora C ne smije biti veći od $V_{DD}/3$. Poznato je: $V_{DD} = 2.1$ V, $I = 12$ nA, $d = 2$ nm (rastojanje između obloga kondenzatora), $\epsilon_0 = 8.85 \cdot 10^{-12}$ F/m (dielektrična konstanta vazduha), $\epsilon_r = 3.8$ (relativna dielektrična konstanta SiO_2 od kojeg je napravljen izolator kondenzatora).

ZADATAK 2

$$C = \varepsilon_0 \varepsilon_r \frac{S}{d} = \varepsilon_0 \varepsilon_r \frac{a_{max}^2}{d} \Rightarrow a_{max} = \sqrt{\frac{dC}{\varepsilon_0 \varepsilon_r}}$$

$$\Delta Q = C \Delta U \Rightarrow C = \frac{\Delta Q}{\Delta U}$$

$$I = \frac{\Delta Q}{\Delta t} \Rightarrow \Delta Q = I \Delta t \Rightarrow C = \frac{I \Delta t}{\Delta U}$$

$$\Delta t = \frac{1}{f_{min}}$$

$$\Delta U = \frac{V_{DD}}{3} - 0 \text{ V} = \frac{V_{DD}}{3}$$

ZADATAK 2

$$C = \varepsilon_0 \varepsilon_r \frac{S}{d} = \varepsilon_0 \varepsilon_r \frac{a_{max}^2}{d} \Rightarrow a_{max} = \sqrt{\frac{dC}{\varepsilon_0 \varepsilon_r}}$$

$$\Delta Q = C \Delta U \Rightarrow C = \frac{\Delta Q}{\Delta U}$$

$$I = \frac{\Delta Q}{\Delta t} \Rightarrow \Delta Q = I \Delta t \Rightarrow C = \frac{I \Delta t}{\Delta U}$$

$$\left. \begin{array}{l} \Delta t = \frac{1}{f_{min}} \\ \Delta U = \frac{V_{DD}}{3} - 0 V = \frac{V_{DD}}{3} \end{array} \right\} \Rightarrow C = \frac{I \Delta t}{\Delta U} = \frac{3I}{f_{min} V_{DD}}$$

ZADATAK 2

$$a_{max} = \sqrt{\frac{dC}{\epsilon_0 \epsilon_r}}$$

$$C = \frac{3I}{f_{min} V_{DD}}$$

$$a_{max} = \sqrt{\frac{3Id}{\epsilon_0 \epsilon_r f_{min} V_{DD}}}$$

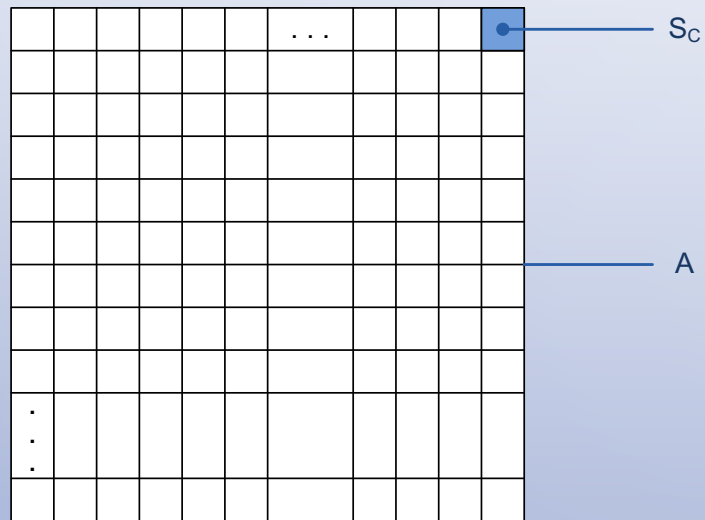
$$a_{max} = \sqrt{\frac{3 \cdot 12 \text{ nA} \cdot 2 \text{ nm}}{8.85 \cdot 10^{-12} \frac{\text{F}}{\text{m}} \cdot 3.8 \cdot 1 \text{ MHz} \cdot 2.1 \text{ V}}} = 1 \mu\text{m}$$

ZADATAK 3

Koliki je memorijski kapacitet MC DRAM-a napravljenog u formi čipa površine $A = 1 \text{ cm}^2$ ako je kondenzator osnovne ćelije DRAM-a realizovan kao pločasti kondenzator kapacitivnosti $C = 33 \text{ fF}$, sa rastojanjem između obloga kondenzatora $d = 1 \text{ nm}$? Poznato je: $\epsilon_0 = 8.85 \cdot 10^{-12} \text{ F/m}$ (dielektrična konstanta vazduha), $\epsilon_r = 3.8$ (relativna dielektrična konstanta SiO_2 od kojeg je napravljen izolator kondenzatora). Površina koju zauzima prekidač S u sklopu osnovne ćelije DRAM-a može se zanemariti.

ZADATAK 3

$$MC = \frac{A}{S_c}$$

$$C = \epsilon_0 \epsilon_r \frac{S_c}{d} \Rightarrow S_c = \frac{dC}{\epsilon_0 \epsilon_r}$$

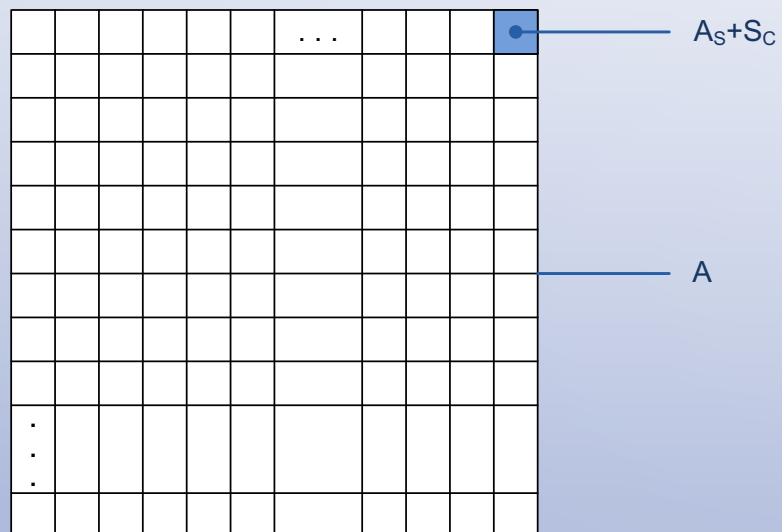
$$MC = \frac{\epsilon_0 \epsilon_r A}{dC}$$

$$MC = \frac{8.85 \cdot 10^{-12} \frac{\text{F}}{\text{m}} \cdot 3.8 \cdot 1 \text{ cm}^2}{1 \text{ nm} \cdot 33 \text{ fF}} = 101.9 \cdot 10^6 \text{ b}$$

ZADATAK 4

Koliko je rastojanje d između obloga kondenzatora osnovne ćelije DRAM-a u sklopu memorijskog čipa površine $A=2 \text{ cm}^2$ memorijskog kapaciteta $MC=10^9 \text{ b}$? Poznato je: $C=5 \text{ fF}$, $\varepsilon_0=8.85 \cdot 10^{-12} \text{ F/m}$ (dielektrična konstanta vazduha), $\varepsilon_r=3.8$ (relativna dielektrična konstanta SiO_2 od kojeg je napravljen izolator kondenzatora), a površina A_S koju zauzima prekidač S u osnovnoj ćeliji DRAM-a jednaka je površini kondenzatora C .

ZADATAK 4

$$MC = \frac{A}{A_S + S_C} = \frac{A}{2S_C} \Rightarrow S_C = \frac{A}{2MC}$$

$$C = \epsilon_0 \epsilon_r \frac{S_C}{d} \Rightarrow d = \frac{\epsilon_0 \epsilon_r S_C}{C} = \frac{\epsilon_0 \epsilon_r A}{C \cdot 2MC}$$

$$d = \frac{8.85 \cdot 10^{-12} \frac{\text{F}}{\text{m}} \cdot 3.8 \cdot 2 \text{ cm}^2}{5 \text{ fF} \cdot 2 \cdot 10^9 \text{ b}} = 0.67 \text{ nm}$$